

forflag er jo en tro Fortsættelse af Systemet af 29de Juli 1814, hvis Motto kan siges at være: Alt fraoven, og som derfor skaber et rigeligt Tilsyn med Skolevæsenet, ja et altfor rigeligt, og hvis Regnskab bliver et meget indviklet Maskineri. Dette lille Lovforflag vil hjælpe til, at Regnskabsmaskineriet kan blive endnu mere indviklet. Jeg sagde, at Tilshuuet er altfor rigeligt; ja, det kan man vel sige, naar Skolerne ikke have mindre end 10 til 11 Tilsynsmænd, og det kan derfor ikke være underligt, at det kan være vanskeligt for de Herrer Skolelærere at holde det gaaende med alle disse. Derfor seer man jævnligt i Aviserne, at en Skolelærer kommer i Strid, snart med den ene Præst, snart med den anden, snart med andre Autoriteter, og som Følge deraf er bleven affædiget, hvilket naturligvis kun hjælper til, at Pensionsbyrden bliver forhøjet; dette har gjort Sit til, at Lovforflaget er blevet en Nødvendighed. Det kan ikke være saa underligt, om de Herrer Skolelærere trods Præsternes Humanitet, som jeg virkelig anerkjender — de have i Reglen ført et humanit Tilsyn med Skolelærerne, men man kan dog ikke vente, at Præsterne skulle være baade Pædagoger og kommunale Huusholdningsmænd — eller hvad jeg skal kalde det — og tillige Præster og alt Muligt; det er derfor ikke altid Tilfældet, at deres Indsigt falder sammen med Skolelærernes, og der kan saa let opstaae Strid, og man seer ikke saa sjældent, at Lærere blive affædige netop mod Forældrenes Dyster, men med Autoriteternes Billie. Er det vanskeligt at tjene 2 Herrer, er det naturligvis endnu vanskeligere at tjene 10. Dette lille Lovforflag er som sagt en Fortsættelse af Systemet i Retning af at gøre Maskineriet endnu mere indviklet, og dog skal jeg ikke være uwillig til fra mit Standpunkt at stemme for det, og, hvorvel jeg nu i visse Henseender deler den sidste ærede Talers Tanke, kan jeg dog for Diebliffet ikke være med til en saadan Stump Reform; thi jeg troer, at af de hede Kampe angaaende Skolevæsenet vil der omfider udgaae en heel ny Skolestøbning, der vil give Kirken Sit, Communien Sit, men fremfor Alt Forældrene Sit. Man kan vel nok gjøre sig Haab om, at den Tid ikke vil

være saameget fjern, at Forældre ville faae den Indstillingsret, som nu Sogneraadene have, og tillige en begrændset Afstøttelsesret af Skolelærere, hvorved hele Efterlønningsystemet vil blive et andet. Derfor kan jeg gjerne stemme for det Forflag, skjøndt jeg har Meget at udsætte derpaa, og jeg skal kortelig nævne, hvilke mine Grunde ere i saa Henseende. Lovforlaget har jo til Formaal, at Staten herefter kun skal tilskyde Bidrag til Pensioner og Aldershjælp; men jeg troer ikke, at dette i Grunden er overeensstemmende med Loven af 8de Martz 1856; thi efter denne skjønner jeg ikke bedre, end at Statens Hjælp ogsaa maa bruges til andre Formaal, hvilket jeg tydelig finder udtrykt i § 6. Efterat det har været omtalt i samme, at Ministeren kunde nærmere bestemme, paa hvilken Dag Skolemødet skal afholdes, bliver det i Slutningen omtalt, at Kultusministeriet kan sende en Mand til Skoleraadenes Forhandlinger, som, hvis Skoleraadet beslutter Udgifter, der kunne behynde Statskassen med Afgifter, som ikke ere formaalstjenlige, kan nedlægge Protest derimod, og saa kan Udgiften ikke blive afholdt. Deri ligger, forekommer det mig, tydeligt — Ordene lyde forresten saaledes: „Dagen for disse Møder bestemmes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Overskoledirecteuren, eller hvem samme Ministerium der til maatte bemyndige, er berettiget til at være tilstede ved disse Møder og deeltage i Forhandlingerne, ligesom han og, forsaavidt en Skolefond nyder Understøttelse af Staten, er forpligtet til at gjøre Indsigelse mod en Foranstaltning, der maatte forekomme ham uhensigtsmæssig, og som vilde medføre Udgifter for Staten“; — deri ligger tydeligt, siger jeg, at Pengene kunne bruges til Andet end netop Pension og Aldershjælp. De 50,000 Rd. skulde fordeles mellem Amtene, efter som Byrden maatte falde den 1ste April; altsaa, jeg skjønner ikke, at det er i god Samklang dermed, at man nu pludselig finder paa, at disse 50,000 Rd., disse Fordelingspenge kun maae bruges til Pensioner og Aldershjælp, og at som Følge af, at man har faaet den Formening, Lovforlaget baade er blevet en Dmposteringslov og tillige en Organisationslov. Thi istedetfor at det før har